REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o coloná 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 278. Brașov, Sâmbătă 16 (29) Decemvrie. 1900.

Veștejirea guvernului bucovinean.

Am amintit dilele acestea de pășirea energică a deputatului național român Dr. Iancu cav. de Flondor în dieta provincială, în contra sistemului volnic și asupritor întrodus de presidentul Bucovinei, faimosul Bourguignon. Soțul sĕu de luptă Dr. George Popovicĭ fiind bolnav și neputênd lua parte la ședințele dietei, a rĕmas sarcina de-a combate volniciile guvernului numai pe umerii tînĕrului deputat Flondor. Acesta s'a și degageat de îndatorirea sa cu ocasiunea desbaterei budgetare, într'un mod, care n'a putut decât sĕ ridice vada luptătorilor din sînul partidului poporal național.

Discursul, ce l'a ținut d l Flondor cu acea ocasiune, a avut de scop a dovedi, că guvernul Bucovinei nu merită încrederea țĕrii și că îndeosebĭ Românii se simt fórte asuprițĭ și nedreptățițĭ sub acest guvern, al căruia șef nu lasă sĕ trécă nicĭ cea mai mică ocasiune, ca sĕ nu-șĭ dea pe față direct orĭ indirect dușmănia, ce o nutresce față cu Românii bucovinenĭ.

După-ce a arătat în ce stare mirerabilă se află finanțele țĕrii și a înșirat mai multe esemple luate din esperiențele timpului din urmă pentru a dovedi ingenerența dăunătóre a guvernelor, în urma căreia finanțele țĕrii au suferit multe loviturĭ grele, deputatul Flondor trece la altă seriă de pĕcate ale guvernului, criticând aspru în trécĕt modul cum s'a purtat presidentul țĕrii față de preoții bisericei gr. or., multele și nenumĕratele șicane, ce vin din partea lui, care merge acum așa departe, încât se amestecă și influințéză chiar și în afacerĭ de onóre.

Cu tóte-că a fost întrerupt adeseorĭ de Rutênul Nicolae Wasilko într'un mod necalificabil, d-l Flondor șĭ-a păstrat calmul și i-a ripostat cum se cuvine între aplausele celor, carĭ au recunoscut îndreptățirea sa. Apoi a trecut la abusurile, de care s'a făcut culpabil guvernul țĕrii la alegerĭ și a ilustrat volniciile lui strigătóre la ceriu cu cele întêmplate mai ales la alegerile de electorĭ. A arătat cum căpitanii districtualĭ, carĭ erau în prima liniă chemațĭ sĕ vegheze ca alegerile sĕ fiă cu totul neinfluințate, au umblat sĕ facă propagandă pentru candidații guvernului și au intervenit pentru-ca sĕ amăgéscă pe cei din partidul român sĕ cedeze guvernului teren în alegerile de electorĭ. A arătat cum deregĕtoria politică a procedat în mod ilegal și cu totul arbitrar, așa că Românii au fost silițĭ sĕ apeleze în multe casurĭ la judecător.

La actul alegerei din Storojineț, volniciile șĭ-au ajuns culmea. Agenții guvernului au mobilisat 24 de gendarmĭ, carĭ la un semn dat de comisarĭ au atacat pe alegĕtorii românĭ și i au tratat cu patul puștii și cu împunsăturĭ de baionete, pe când alegĕtorii guvernului erau introdușĭ în localul de alegere pe ușa dindĕrĕt și prin feréstră. Mai mulțĭ alegătorĭ românĭ au fost rănițĭ și unii chiar grav.

Pentru abusul autorității, ce s'a comis aicea din partea căpiteniei districtuale, vorbitorul face responsabil ca autor intelectual pe însu-și presidentul țĕrii și conchide, că décă față de alegĕtorii românĭ din Storojineț s'a procedat atât de brutal și mișelesce, se póte înțelege cum s'a procedat pe acolo, unde inteligenta română n'a fost așa de bine representată. Prin acésta, dise, s'a facut o mare nedreptate nu numai partidului național român, ci țĕrii întregĭ, și decĭ trebue sĕ protesteze solemnel în contra unei astfel de procederĭ.

Aicĭ mareșalul-președinte l'a întrerupt și l'a amenințat, că-i va retrage cuvêntul, décă va mai continua a vorbi despre aceste. Astfel a fost întreruptă în mod brusc vorbirea d-lui Flondor, călcându-se libertatea cuvêntului. Protestul lui din ședința dela 20 l. c. a dietei bucovinene, a aflat însĕ rĕsunet în tótă țéra, fiind pentru Românii din Bucovina un imbold de a nu slăbi în lupta contra unui sistem atât de dușmănos națiunei române și păgubitor țĕrii, și ei vor continua lupta, căcĭ causa lor dréptă mai curênd séu mai târdiu trebue sĕ învingă.

Cum vor fi alegerile? Intrebarea acésta se ventiléză aprópe dilnic în pressa maghiară de tóte nuanțele. Ea preocupă mai ales pe *vechii* deputațĭ partisanĭ ai lui Tisza și Banffy, carĭ cu tristeță iau scire despre fiă-care schimbare, ce se face de-un timp încóce în corpul fișpanilor. Au fost înlocuițĭ mai bine de dece fișpanĭ, în carĭ Coloman Szell n'avea deplină încredere, și înlocuirile acestea s'au întêmplat mai ales în comitatele, unde clica tiszaistă-banffystă esercita până acum influență, teróre chiar. Cu tóte acestea organele lui Szell asigură *urbi et orbi*, că la alegerile viitóre n'au sĕ se mai repete întêmplările din trecut și că guvernul va evita aplicarea forței și a terorismului. Étă ce cetim anume într'o fóie din Pesta, care indirect sprijinesce pe Szell:

In urma fusiunei partidei naționale (apponyiste), partida guvernamentală s'a mărit, dér cu tóte acestea ea *nu* întră în acțiunea electorală cu liniștea, că în urma fusiunei își va puté păstra și în viitor proporțiile marĭ câștigate prin contopirea sĕvêrșită. La nouĕle alegerĭ, partida nu va lupta cu armele cu carĭ a luptat în trecut. *Abia décă póte conta cine-va la sprijin material*, ceea-ce aduce cu sine, că partida (liberală) va renunța la mandate, pe carĭ în trecut le-a cucerit în vîrtutea principiului voinței neînfrânte. Afară de acésta în provincie nu s'a făcut încă pe deplin fusiunea partidei naționale (apponyiste) cu partida guvernului. Mulțĭ din fosta partidă națională nu renunță la punctul de privire opozițional și așa se pare, că mai curênd vor păși ca candidațĭ ai partidei independente. Guvernul va evita orĭ-ce formă a terorismului (?) Szell însu-șĭ e de părere, că mai bucuros renunță la majoritatea mare de adĭ și mai bucuror se razimă pe partida formată din elemente omogene și astfel mai consolidată, la care póte conta necondiționat. In vorbirea lui de anul nou, ministru-președinte va face probabil alusiunĭ la aceea, că cu ce fel de devise va întra partida liberală în lupta electorală. In manifestul electoral al partidei va domina accentuarea *„liberalismului“*, *„unitatea statului maghiar“* și *„susținerea basei dela 1867“*... Incóna până acum e încă fórte turbure, atât însĕ se póte dice, *că viitórea cameră se va deosebi mult de cea actuală.* Mulțĭ din aceia, carĭ jócă rol în camera de adĭ, abia décă se vor mai afla și în camera viitóre.

Desbaterea Adresei în Senatul român.

Ședința dela 4 Decemvrie st. v.

D-l P. P. Carp, *președintele consiliului de miniștrii și ministru de finance*: Am cerut cuvêntul chiar la începutul acestor desbaterĭ, pentru două motive: întâiu pentru-că am credut, că este un act de diferență din partea guvernului față cu șeful partidului advers, ca sĕ nu-l fac sĕ aștepte prea mult un rĕspuns; și al doilea, pentru-că m'am bucurat de tonul neobicĭnuit de moderat și de cumpĕtat al d-lui Sturdza, și banca ministerială s'a temut, că póte vre-un orator mai înflăcărat sĕ nu dea discuțiunei nóstre o întorsătură mai aprinsă, decât aceea pe care a vrut sĕ o dea d-l Sturdza.

Din cuvêntarea d-lui Sturdza am învĕțat unele lucrurĭ, carĭ sunt cam nouĕ pentru mine, am aflat: că partidul liberal nu 'aștéptă — décă am însemnat bine cuvintele, — puterea, decât dela parlament séu dela rege și desprețuesce sĕ o ia de pe stradă.

O declarațiune fórte importantă și nu numai importantă, dér și măgulitóre pentru mine, care în tot-déuna, o scițĭ, am fost ostil întrunirilor publice, atuncĭ când acele întrunirĭ nu sunt întrunirĭ electorale. Tot-déuna am dis, că nu sunt decât doi factorĭ în țéra acésta, carĭ trebue sĕ desemneze fie-căruia din noi locul, pe care sĕ-l luăm, la putere séu în opozițiune, și acei doi factorĭ nu sunt decât Regele și Parlamentul, și prin urmare îmĭ pare bine, că d-l Sturdza recunósce și d-sa esistența acestui adevĕr și sunt convins, că de astădĭ înainte nimenĭ nu-l va mai vedé pe stradă în capul poporului. (Ilaritate, aplause).

D-l Sturdza a început însĕ prin a ne acusa, că voim sĕ inaugurăm o eră de politică autoritară. Dér când a fost vorba de economii, tot d-l Sturdza dicea: trebue sĕ impui parlamentului, décă nu vrea economiile, carĭ trebuesc făcute cu orĭ-ce preț.

Va sĕ dică, d-le Sturdza, sunt momente în care un guvern trebue sĕ fiă autoritar — și atuncĭ nu mai înțeleg acusarea, căcĭ nu ne găsim în situațiune normală. Este un cine va, pe care nu l'ațĭ acusat, și pe care sunt nevoit eu sĕ-l acus, sunt majoritățile; jumĕtate din cheltuielile, carĭ s'au făcut, sunt datorite pornirei majorităților spre cheltuelĭ, sunt datorite slăbiciunei guvernelor față de acele majoritățĭ.

Am ajuns acum în situațiunea aceea anormală, că trebue pusă o stavilă tendințelor majorităților *de a cheltui.* Acesta e sensul cuvêntului rostit în cameră, că politica guvernului trebue sĕ fiă o *politică autoritativă*; și sunt satisfăcut, d-le Sturdza, că rostindu-vĕ că trebue sĕ impunem economii parlamentului, ațĭ justificat acel cuvênt.

D-l Sturdza a dis, că suntem cu toții vinovațĭ. Dér s'a resolvat însĕ, în Cameră un lucru: décă suntem cu toții vinovațĭ, óre cine este mai vinovat? Cel ce comite o greșală, când nu e prevenit, séu cel ce comite o greșală, când e prevenit? Mi-se pare, că acela, care comite o greșélă când e prevenit. Că noi, conservatorii, atuncĭ când ne găsim față cu escedente și am cheltuit prea mult, recunosc că am făcut rĕu. Dér ce sĕ dic de acela, care a cheltuit prea mult atuncĭ când începuse era deficitelor, ce sĕ dic de aceia carĭ cheltuesc prea mult atuncĭ, când se găsesce un om, un om pe care-l invocăm și noi ca o gloriă a nóstră, un om de a cărui autoritate noi cei dântâiŭ regretăm că nu ne mai putem folosi și că nu mai e decât o amintire durerósă, regretatul Ghermani, care îi îndemna la economii și le arăta calea fatală, ce urmau?

Ei bine, de ce invocațĭ astădĭ pe rĕposatul Ghermani, când nu a-țĭ voit sĕ-l ascultațĭ când era încă în viață? (Aplause).

Ne-ațĭ cetit discursurile lui Ghermani la adresa d-lor Manu și Cantacuzino, dér de ce nu ne-ațĭ cetit discursurile lui Ghermani la adresa d-lui Pallade (ministru liberal)? De ce nu ne-ațĭ amintit, că la acest sfat cumpĕtat și basat de esperiență, d-l Pallade a rĕspuns cu un ditirambic discurs despre starea înfloritóre a finanțelor nóstre, afirmând că de astădĭ înainte are sĕ fiă o eră de prosperitate, cum nu s'a vĕdut încă în țéră? (Ilaritate).

De aceea, d-le Sturdza, sĕ lăsăm autoritățile la o parte, autoritățile nu au valóre decât atuncĭ, când urmezĭ sfaturile lor; dér când acele autoritățĭ, după-ce nu le-ai urmat, nu le invocĭ decât ca o armă în contra adversarilor, atuncĭ îmĭ permit sĕ dic: ațĭ recunoscut în trecut acea autoritate, astădĭ, când o invocațĭ în contra amicilor ei, o înjosițĭ. (Aplause).

Sĕ venim acum la fórfecile cele marĭ: Economii!

D-lor, întâiŭ sĕ ne dăm séma de un lucru: teoria acésta, că înainte de tóte trebue sĕ facem economii și éråșĭ economii, este ea posibilă în tótă puterea cuvêntului? Eu cred, că și esperiența popórelor și sciința, a cărei autoritate îĭ place d-lui Sturdza s'o invóce tot-déuna, este contra acestei idei.

Un stat are necesitățĭ, față de carĭ nu poțĭ sĕ facĭ economii, și atuncĭ când nu poțĭ sĕ facĭ aceste economii, nu-țĭ rĕmâne alt lucru, decât a crea resurse, ca sĕ pui pe stat în posibilitate de a merge înainte.

Va sĕ dică, un budget bun nu póte sĕ fiă decât acela, care ține echilibrul perfect între cheltuelile necesare și economiile posibile, și aci așĭ fi dorit în aplicarea fórfecilor sĕ ne indicațĭ: carĭ sunt cheltuelile necesare și carĭ sunt cheltuelile de lux; tăiațĭ cheltuelile de lux și, décă făcênd acésta tot nu putețĭ sĕ ajungețĭ a îndestula cheltuelile necesare, atuncĭ creațĭ imposite.

Voiŭ esamina situația resurselor nóstre, luând cifrele d-lui Sturdza, pe carĭ eu nu le pot primi, căcĭ décă le-așĭ primi ar trebui sĕ întocmesc un budget mai mare decât cel dela 1893/4, pe care d-l Sturdza vré sĕ ni-l presinte ca normă.

D-l Sturdza a spus recunoscênd, că trebue cel puțin 125 milióne cheltuelĭ pentru îndestularea nevoilor statului. Trebue sĕ adaugem 97 de milióne anuitate publică — aicĭ nu încape discusiune — face 222 milióne. Mai trebue sĕ mai adaugem sporirea lefurilor ofițerilor, primele zahărului, face 229 milióne. Prin urmare budgetul preconisat de d-l Sturdza cu 125 milióne inițiale ajunge la 229 milióne, pe când sper, că budgetul nostru nu va trece peste 227 milióne și jumĕtate. Am mare încredere în acésta.

Dér chiar de am admite, că cu cele 125 milióne inițiale ale d-lui Sturdza am ajunge la un budget de 217 milióne, din care 97 milióne sunt anuitate, 60—65 milióne vor fi lefurile chiar așa reduse, cum le vré d-l Sturdza, ér 30 milióne cheltuéla armatei, fac cu totul 192 milióne. Până 217 milióne rĕmân 25 milióne. Va sĕ dică cu 25 milióne noi ar trebui sĕ îndestulim tóte celelalte nevoi ale acestui stat, ceea-ce e absolut imposibil, sunt șosele, material de școlĭ etc. Desfid pe orĭ cine sĕ guverneze c'un asemenea budget.

Vĕ gândițĭ la economii, dér nu vĕ gândițĭ la nevoile seriós ale acestui stat. Și décă e nevoie a face sacrificii pentru a mănținé posiția la care am ajuns prin munca tuturor, le vom face, și décă parlamentul nu va voi sĕ le facă, d l Sturdza m'a învĕțat rețeta: mi-a dis sĕ le impun parlamentului (ilaritate).

Acum, după-ce v'am spus, că cu cifrele d-lui Sturdza ajungem la resultat contrar de cel visat de d-sa înţeleg, pentru-ce a spus, că nu vré sĕ ajungă la putere. Numai unu, care nu vrea sĕ ajungă la putere, póte sĕ spue lucrurĭ de aceste, căcĭ acela, care vré sĕ viă la putere, se espune a fi crud desamăgit a doua ḑi de realitatea lucrurilor, şi atuncĭ va nasce adevĕrata neîncredere.

D-l Sturdza nu vré sĕ alienăm disponibilităţile acestui stat. Sciţĭ, care sunt scadenţele nóstre la 1 Aprilie şi că atuncĭ avem sĕ facem faţă la plăţĭ de 43 milióne. Aceste orĭ-cine ar fi la guvern trebue sĕ le procure la vreme, décă nu vré sĕ sdruncine cu totul creditul nostru.

Ei atuncĭ ce? Sciţĭ bine, că tóte formele de împrumuturĭ ne sunt interḑise dela contractarea împrumutului de 175 milióne.

Sĕ nu mĕ ţin de cuvênt, creditul, sciţĭ, ar suferi mai mult. Şi atuncĭ nu ne mai rĕmâne de ât un lucru: sĕ vedem în jurul nostru, carĭ sunt disponibilităţile de carĭ dispune statul acesta şi carĭ sunt acele alienărĭ, care pot sĕ se facă de către statul român şi carĭ ne pun în posiţiune de a plăti aceste 43 de milióne, fără a lipsi dela cuvêntul nostru.

Dér de e vorba de alienarea venitului hârtiei de ţigaretă, a flotei comerciale, a pădurilor, a acţiunilor Băncii de care dispune statul, a petrolului — la tóte ḑiceţĭ *nu*, ḑiceţĭ, că scótem România la licitaţiă şi nu indicaţĭ alte combinaţii, totuşĭ însĕ pretindeţĭ, că orĭ-ce va cere guvernul, ce vom crede noi că este bine, primim. Acésta este un soiŭ de făţărnicie.

Prin urmare, d-lor, resping acusaţiunea, cum-că noi, făcênd aceste alienărĭ, facem alt ceva, decât a îndeplini o datoriă faţă cu creditul acestui stat, datoriă orĭ cât de durerósă ar fi ea, dér pe care trebue sĕ o facem, căcĭ până a ne asigura viitorul, până a ajunge la economia de 30 milióne, pe care vrea d-l Sturdza sĕ o facă de acum înainte — ca sĕ plătéscă cele 43 milióne — ar trebui sĕ ne spună, décă aceia carĭ au creanţe de 43 milióne faţă cu statul român, vor sĕ aştepte până va avé d-sa escedentul de 30 milióne...

Nu sciu.

Este un mijloc, d-lor, însĕ, şi ţin sĕ atrag atenţiunea asupra lui a tuturor ómenilor politicĭ dela noi, *este un mijloc de a face un împrumut mare*, care sĕ acopere şi cele 175 milióne, şi cele 43 milióne şi — fără sĕ comit vre-o indiscreţiune — vĕ rog sĕ mĕ credeţĭ pe cuvênt, décă ḑic, că *propunerile unui asemenea împrumut au fost făcute* de puterĭ financiare fórte, dér fórte seriόse, despre care nimenĭ nu s'ar îndoi, că ar fi în stare sĕ ne dea, nu 220 milióne, dér 400 milióne şi acésta imediat, dér *am refusat*. Écă motivele pentru carĭ am refusat: Intâiul motiv, am ḑis: orĭ ce împrumut l'aşĭ face astăḑĭ, nu-l pot face decât în condiţiunĭ fórte onerόse, şi acésta pentru două motive: I. pentru că situaţiunea creditului nostru în strĕinătate este óre-cum sdruncinată, şi al doilea, pentru-că nu am dat încă probe cum-că din teribila crisă în care ne aflăm, avem sĕ eşim mai cuminţĭ, şi acéstă dovadă nu vom da o decât în ḑiua, în care, după lichidarea trecutului, vom fi făcut un budget, ce va dovedi, că resursele au redobândit vechea lor elasticitate.

Dér era şi alt motiv. Am vĕḑut în dosul acestor propunerĭ *tendinţa aprópe neascunsă, de a pune România, prin mijlocul raporturilor economice, în posiţiune de a nu mai fi deplin liberă în orientarea politicei sale, după cum vom voi noi*; şi atuncia, faţă cu aceste două împrĕurărĭ, cea dintâiŭ cum că împrumutul ar fi fost oneros şi cea de a doua, că împrumutul nu numai că ar fi oneros, dér ne-ar fi restrîns în libertatea nóstră de acţiune, înţelegeţĭ prea bine cum că *aceste propunerĭ am trebuit sĕ le resping*. Décă vorbesc aci de aceste propunerĭ, este că vréu sĕ fiţĭ preveniţĭ şi sĕ sciţĭ, că orĭ cine ar veni după noi, décă nu le-ar respinge, ar face un rĕu serviciu acestei ţĕrĭ (aplause).

După ce am probat, că alienările sunt inevitabile, vin la cestiunea resurselor. Orĭ cât de pesimiştĭ am fi, resursele nóstre le putem evalua la 220 milióne şi fiind că nu putem acum s'avem un budget mai inferior de 228 milióne lei, trebuesc resurse nouĕ, carĭ sĕ ne dea aprópe 8 milióne.

Cu ocasiunea legii asupra remanierii impositelor directe, se va vedé cum-că am ghicit amorul, ce-l are d-l Sturdza pentru clasele de jos şi am căutat ca resursele cele nouĕ prevĕḑute sĕ apese mai mult pe aceia, carĭ au, decât pe aceia, carĭ n'au. Aşa de es. mica urcare, ce se face la darea fonciară, nu va atinge proprietăţile mai micĭ de 10 hectare. Asemenea la patente clasele, carĭ merg adĭ până la a VIII-a, au fost reduse la VI, scutindu-se de imposit clasele cele de jos. Aceste legĭ cred, că au sĕ-mĭ dea 8 milióne, ca sĕ putem avé un budget de 228 milióne.

Veţĭ ḑice însĕ, d-vóstre aţĭ propovĕduit un budget cu escedent. Am convingerea, că budgetul cum îl vom presenta noi are sĕ fiă un budget cu escedent — serios, care are sĕ se producă îndată-ce vor reveni forţele productive atât de sdruncinate ale acestei ţĕrĭ în firea lor normală.

Veţĭ vedé, că guvernul în limitele posibilului, a căutat sĕ facă faţă nu numai cerinţelor momentane, dér şi necesităţilor viitóre ale acestui stat punêndu-l în posiţiune de a puté da peste 2—3 anĭ, când va trebui sĕ consolidăm împrumutul de 175 milióne, creditului nostru acea putere, de care s'a bucurat până astăḑĭ.

Acum, d-lor, sciţĭ d-v., financiarii în general nu sunt ómenĭ cărora le plac frasele literare séu mai bine ḑis frasele, carĭ stau aşa cam în aer, şi de aceea cred, că este necesar sĕ rĕspund în puţine cuvinte la epilogul d-lui Sturdza, căcĭ nu vĕd, d-lor, ce are a face cu luptele nóstre încrederea, ce fiă-care din noi are în dreptatea Majestăţii Sale. Eu cred, că chiar în interesul Majestăţii Sale, ar fi bine sĕ lăsăm acéstă dreptate la o parte şi sĕ vĕ spun pentru ce: pentru-că şi unii şi alţii o invocăm acea dreptate, după cum suntem séu nu la putere.

Dér, ce dreptate conscientă este aceea, pe care o declarăm dréptă numai când ne vine la îndemână?

In locul Majestăţii Sale aşĭ crede, că îmĭ fac rĕu serviciŭ aceia, carĭ aştéptă totul dela dreptatea mea şi carĭ cer sĕ fiu eu singurul factor în acéstă ţéră şi acel serviciŭ ar fi rĕu dintr'un îndoit punct de vedere: întâiŭ, pentru-că vĕ puneţĭ voi singurĭ în posiţiune, — ceea-ce nu doresce nimenĭ — sĕ vĕ îndoiţĭ de dreptatea lui atuncĭ când vĕ este contrară; şi al doilea, pentru-că décă numai pe acéstă singură dreptate se póte rĕzima puterea Corónei, se lasă la o parte un alt element de putere, adecă fidelitatea poporului. Eu, contrariu cu d-l Sturdza, aşĭ ḑice Majestăţii Sale: Fă ce credĭ, fii drept orĭ nedrept, de devotamentul meu poţĭ fi sigur de voiŭ fi séu nu la putere, şi aşĭ fi fericit, décă d-l Sturdza ar puté afirma, că în tótă viaţa lui politică a urmat acest precept. (Aplause prelungite).

Din România.

Noul organ al partidului conservator.

Am înregistrat în mai multe rêndurĭ scirea, că după fusiunea celor două grupărĭ politice conservatóre, se va înfiinţa un singur organ oficial conservator în locul „Timpului" şi al „Constituţionalului", carĭ vor înceta. Fusiunea acésta a ḑiarelor celor două grupărĭ conservatóre de mai înainte s'a sĕvîrşit acum, şi adĭ va apăré primul numĕr al noului ḑiar „*Conservatorul*", care le va înlocui de aci încolo. Cu numĕrul de Joi „Timpul" şi „Constituţionalul" şĭ-au luat rĕmas bun dela cetitorii lor.

„Conservatorul" — ḑice „Timpul" — nu ne îndoim va fi din punctul de vedere al principiilor, o continuare a „Timpului" şi a „Constituţionalului" contopit într'un singur organ.

Directorul „Timpului", d-l Alesandru *Ciurcu* îşĭ ia rĕmas bun dela cetitorĭ cu următórele rêndurĭ calde şi bine simţite:

Iubiţĭ cetitorĭ!

In viaţa de două decĭ şi doi de anĭ a „*Timpului*", gloriósă prin colaborarea unor condeie ca acelea ale unui Alexandru Lahovari, ale unui Mihail Eminescu, Gr. Pĕucescu, Take Ionescu, ca sĕ nu vorbesc decât de cei mai iluştri, am avut şi eu distinsa onóre de a-l conduce vreme de ḑece anĭ.

Deşi în proporţii neasemĕnat mai modeste, colaborarea mea a fost tot-déuna inspirată de cea mai caldă dorinţă de-a face şi eu puţin bine acestei ţĕrĭ.

Intru cât am reuşit în acéstă pornire a mea, alţii vor avé sĕ judece.

Atâta pot sĕ declar, că în cariera mea ḑiaristică de 25 de anĭ, tot-déuna am nisuit a ridica nivelul discuţiunilor, că m'am ferit de personalităţĭ şi de trivialităţĭ pe cât cu putinţă mi-a fost şi că am încercat din rĕsputerĭ sĕ ridic prin pilda mea prestigiul pressei române.

Décă vre-odată m'am abătut dela acéstă normă, cer iertăciune acelora, pe carĭ în învălmăşéla luptei i aşĭ fi atins mai aspru decât aşĭ fi voit.

Astăḑĭ, când părăsesc conducerea „*Timpului*", pentru-că „*Timpul*" încetéză de-a mai fi, ţin sĕ-mĭ iau rĕmas bun dela cetitorii sĕi şi sĕ le mulţumesc pentru indulgenţa şi iubirea ce tot-déuna mi-a dovedit.

Cu ḑiua de adĭ închid un ciclu de-un sfert de veac de activitate ḑiaristică. Totuşĭ nu declar, că încheiŭ definitiv acéstă carieră, pe care n'am părăsit'o nicĭ-odată în viaţa mea, căcĭ viitorul nu este al nimĕnui, viitorul este al lui Dumneḑeu.

De aceea nu mĕ despart de cetitorii mei printr'un rĕmas bun pentru tot-déuna, ci le ḑic: Póte la revedere!

Al. Ciurcu.

Rĕsboiul din Africa-sudică.

Evenimentele din Africa-sudică fac sĕ ne aducem aminte involuntar de cuvintele, ce le-a ḑis la începutul rĕsboiului, decedatul Joubert: „Se póte — ḑise el — că Englesii vor intra în Pretoria, dér décă vor ocupa Transvaalul, nicĭ un Engles nu va mai eşi viu de acolo". Profeţia acésta este departe, ce-i drept, de a-se împlini, dér nu mai încape îndoélă, că în situaţia de faţă Englesii sunt turmentaţĭ de gândul, că faţă cu noua tactică a Burilor, nu se vor puté susţiné în centrul Africei.

Armatele lui Kitchener sunt atât de împrăsciate pe vastul teatru al rĕsboiului, încât de abia décă mai pot sĕ comunice între ele. Sunt împărţite în trupe micĭ, provederea cu victualii li este împedecată, căcĭ comandele Burilor se aruncă dilnic asupra transporturilor de victualiĭ şi provisiunĭ, ajungênd astfel sĕ pună mâna pe bagaje şi arme. Burii taie firele telegrafice, distrug căile ferate şi aruncă în aer podurile cu dinamită. Aicĭ zace causa, de ce lord Kitchener nu scie unde se găsesce inimicul şi n'are informaţiunĭ sigure nicĭ despre trupele sale.

Invasiunea Burilor în Capland a provocat apoi în rêndurile Englesilor cea mai mare disordine şi panică. Prin rĕscóla Africanderilor, causa Burilor a câştigat cel mai strălucit sprijin şi după tóte semnele avem sĕ ne aşteptăm la un resboiŭ lung, care póte sĕ dureze încă un an.

Étă scirile mai nouĕ:

Din *Burghersdorp* (Capland) se anunţă, că în 23 l. c. o trupă englesă constătătóre din călăreţĭ şi soldaţĭ colonialĭ, a dat peste 300 de Burĭ spre nord de Burghersdorp *Englesii s'au retras cu marĭ pierderĭ.*

Agenţiei „Reuter" i-se telegraféză din Capetown, că o companiă de călăreţĭ englesĭ, care isgonia pe Burii dela Britstown, a căḑut în cursă şi a suferit pierderĭ. Burii au prins apoi rĕmăşiţele Englesilor.

*

Lord *Kitchener* s'a dus la *De Aar*, ca sĕ conducă în persónă disposiţiunile luate în contra invasiunei Burilor în Capland. Amintim aicĭ, că la *De Aar* se află depositul principal al armatei englese. Aicĭ sunt grămădite victualiĭ, arme şi provisiunĭ de rĕsboiŭ în valóre de 5 milióne florinĭ. Trupele bure au plecat spre De Aar, ca sĕ pună mâna pe acest deposit, ér Englesii au trimis acolo ajutóre grabnice pentru întărirea garnisónei.

*

O telegramă cu data 26 Decemvrie din *Londra* spune, că din óră 'n óră cresce acolo emoţiunea în urma veştilor îngrijitóre, ce sosesc din Capetown despre înaintarea Burilor. Comandele bure au isbutit sĕ distrugă mai multe linii ferate, podurĭ, şosele şi linii telegrafice, periclitând în mod fórte serios trupele englese din Transvaal şi Oranje. In Capetown panica este fórte mare, căcĭ năvălitorii se apropie triumfătorĭ de capitala Caplandului. Credinţa este, că cel puţin 30,000 de soldaţĭ englesĭ ar trebui, ca sĕ opréscă înaintarea Burilor şi a Africanderilor spre Capetown.

*

Din *Bloemfontein* se telegraféză, că un prisonier engles, care a stat timp de câteva ḑile în lagĕrul generalului Dewett, declară, că la atacul garnisónei Dewettsdórp, şeful bur avea cu dênsul 6000 de ómenĭ, din care fiă-care poseda câte trei caĭ. Dewett i-a spus într'o convorbire particulară, că avusese ucişĭ ómenĭ mai mulţĭ, decât au avut Englesii şi ca ucişĭ şi ca rĕniţĭ. El a mai spus, că e în stare sĕ ţie piept Englesilor până în Martie viitor. Trupa sa a fost împărţită în trei corpurĭ, după recuparea Dewettsdorpului de către generalul Knox.

*

Intr'unul din numerii trecuţĭ am făcut amintire despre o proclamaţiă a generalului Louis *Botha* către soldaţii şi conaţionalii sĕi. Étă acum din cuvênt în cuvênt acea proclamaţiă:

„Fiind dat, că Englesii rĕspândesc printre Burĭ tot felul de svonurĭ neadevĕrate, în ceea-ce privesce guvernul republicelor sud-africane şi persóna mea, învit pe toţĭ oficerii şi funcţionarii republicelor sĕ facă cunoscut publicului următórele:

„In înţelegere cu preşedintele Steyn, consiliul esecutiv a socotit bine de a da preşedintelui Krüger un concediu de 6 lunĭ, pentru-ca el sĕ mérgă în Europa în interesul causei nóstre. D-l Schalk-*Burgher*, vice-preşedinte, a fost însărcinat sĕ îndeplinéscă funcţiunile de preşedinte de stat. El este asistat de secretarul de stat, şi de doi membrii ai comitetului esecutiv, d-l Lucas Meyer şi eu.

„Intr'un cuvênt, guvernul nostru esistă şi adĭ ca şi mai înainte. El are reşedinţa în apropierea mea şi e în continuă corespondenţă cu mine. Svonul rĕspândit de Englesĭ, cum-că mĭ-aşĭ fi părăsit funcţiunile, este absolut fals. Ḑilele acestea am intenţiunea de a inspecta personal tóte corpurile de trupe. Scopul acestor svonurĭ mincinóse este de a face pe Burĭ sĕ nu lupte conform datoriei lor de cetăţenĭ. In consecinţă, vĕ învit sĕ continuaţĭ din tóte puterile vóstre acéstă luptă, care ne-a costat atâtea crude sacrificii. Sângele fie-cărui dintre morţii noştri sĕ îndemne pe fie-care Bur la luptă pentru libertatea nóstră. De acum încolo nu mai avem nimic de perdut, ba din contră totul de câştigat.

„Guvernul a luat firma decisiune, de a continua lupta până la sfîrşit şi nu mĕ îndoesc, că Burii îl vor ajuta".

Generalul Botha dă apoi următórele detailii asupra forţelor:

„In Oranje, 12,000 ómenĭ sub arme; Ben Vilfoen are 12,000; Coetzer 1.000; Beeyers ocupă cu un puternic detaşament Warmbad şi Viljstroom, pe carĭ le-am recucerit dela Englesĭ. Afară de acésta mai sunt şi alte numeróse trupe risipite".

Sfîrşind, generalul Botha spune, că situaţia Burilor, deşi grea, e însĕ departe de a fi desperată.

SCIRILE ḐILEI.

— 15 (28) Decemvrie

Promoţiunea unui filo-român. Aflăm cu plăcere, că d-l *Hertvik Iarník*, fiiul d-lui profesor Dr. I. U. Iarník a fost promovat ḑilele acestea la Universitatea din Viena ca doctor în filosofiă, presentând ca disertaţiune lucrarea sa „Asupra pluralului femeninelor în limba daco-română (Zum pluralis feminini im dakorumänischen"). Esprimând felicitările nóstre cele mai căldurόse tînĕrului doctor, aflăm de bine a accentua, că d-l Iarník tînĕrul nutresce faţă de poporul nostru şi de limba lui aceleaşĭ simpatiĭ, pe carĭ le-a dovedit şi vrednicul sĕu părinte, d-l profesor universitar Dr. I. U. Iarník. D-l Dr. Hervík Iarník urmăresce cu tótă atenţiunea mişcarea nóstră culturală şi se ocupă cu predilecţiune cu studiarea limbei nóstre, pe care o vorbesce destul de bine şi o mânuesce în scris aprópe ca un Român. Dênsul este un zelos colaborator al „Enciclopediei Române", în care au apărut din péna d-sale mai mulţĭ articulĭ valoroşĭ despre poporul ceh şi istoria lui, şi în genere din sfera literaturei ceho-slave. Afară de aceea nu va fi de prisos a reaminti, că în vara a. 1899 d-l H. Iarník, condus de dorul de a cunósce pe Românĭ în ţéra lor, a întreprins o călĕtoriă de câte va sĕptĕmânĭ în Ardeal şi Ţéra-românéscă, cu care ocasiune a lăsat peste tot cele mai bune impresiunĭ.

Despre d-l *Iarník tatăl* ni-se comunică de asemenea, că şi în present ca şi mai înainte, se îndeletnicesce cu cel mai mare zel cu studiarea limbei nóstre şi că nu

pregetă cu nicĭ o ocasiune a face cunoscut poporul nostru şi obiceiurile lui compatrioţilor şi conaţionalilor săi. Astfel ni-se scrie, că în 5 ale lunei curente n. d-l Dr. I. U. Iarnik a ţinut în Praga o conferenţă publică în favorul studenţilor de filosofie lipsiţĭ de mijlóce dela Universitatea cehică de acolo, tractând despre *„Nunta la Români“*. Acelaşi subiect l'a mai tractat d-l Iarnik în vara trecută (4 Iunie) în Walachisch-Meseritsch, localitatea de frunte în aşa numita „Valahia“ din Moravia. După cum suntem informaţi, conferenţa ţinută în Praga va apăré în decursul lunei lui Februarie într'o revistă etnografică cehică.

Controlarea reuniunilor de binefacere. Ministru-preşedinte şi de interne Col. *Szell* a adresat autorităţilor o circulară, provocându-le, ca în interesul inspecţiunei severe a reuniunilor de binefacere să-i facă raport din când în când asupra resultatuluĭ inspecţiunei, în care să-i dea date positive despre numĕrul membrilor şi raporturile de avere ale numitelor reuniunĭ. După „Kel. Ert.“ în circulara acésta ministrul interdice strict, ca reuniunile să aplice agenţi. De alt-fel anul acesta ministeriul a desfiinţat 7 reuniunĭ din causa neobservării disposiţiunilor statutare şi în contra a 3 reuniunĭ a dispus cercetare din oficiu.

Eliminaţĭ pentru purtare — „nepatriotică“. Direcţiunea colegiuluĭ aug. ev. din Eperjes a hotărît în 20 l. c. eliminarea următorilor clericĭ, pe motiv că ar avé *purtare nepatriotică*: Otto *Skrovina* şi Paul *Tcholtz* clericĭ an. III; Vladimir *Hsbrda* şi I. *Bezek* clericĭ an II; Ioan *Porubjak* şi George *Janoska* clericĭ an. I, şi Emil *Vanicsek* cleric an. IV. Aceştĭ tinerĭ sunt Slovacĭ. Fiă-care îşĭ póte închipui dér de ce natură au putut fi „motivele“, carĭ au îndemnat pe conducĕtorii numitului colegiu sĕ recurgă la o procedură atât de — barbară.

Urărĭ de anul nou. In cercurile partidei liberale maghiare se aştéptă cu óre-care curiositate urările şi salutările de anul nou, fiind-că cu prilejul acesta se vor face declaraţiunĭ importante. Se aştéptă mai ales cu interes deosebit enunciaţiunile ministrului preşedinte Szell, căci se crede, că el va vorbi şi despre viitórele alegerĭ dietale.

Mandatul din Abrud. Qilele trecute a încetat din viaţă Beniamin *Perczel* deputatul cercului Abrud. In urma acésta se va face alegere nouă. După cum se anunţă, primarul Abrudului *Boer* Bela va candida cu program liberal. El a mai representat cercul eletoral al Abrudului în ciclul dietal 1887—92.

Prelungirea anului jubilar. După stăruinţele clerului, Papa a prelungit anul jubilar cu 6 lunĭ.

Nou preot în Doboli-inferior. Aflăm, că Dumineca a fost săptămâna s'a făcut alegere de preot în *Doboli-inferior*. A fost ales cu unanimitate d-l Ioan *Toma*, învĕţător dirigent în Herman.

Avis abonenţilor „Familiei“ din cause neatĕrnătóre de redacţiă, numĕrul viitor al „Familiei“ va apăré numai în 24 Dec. v. (6 Ianuarie n.) Oradea-mare 13/27 Decemvrie 1900. Redacţia „Familiei“.

Prin canalul dela Porţile de Fier au trecut, cum se scrie din Orşova, dela 1 Ianuarie până la finele lui Septemvrie anul curent 1080 de vapóre şi 824 şlepurĭ. Marfa cu care au fost încărcate tóte aceste vapóre, a cântărit 1,924,617 măjĭ metrice şi taxele incassate de autoritatea fluvială fac suma de 364,705 coróne. Din suma acésta a plătit societatea de navigaţiune pe Dunăre austriacă 222,136 coróne, societatea de navigaţiune ungurescă 82,304 cor. Vapórele române 41.891 coróne, cele sârbescĭ 8430 cor. vagónele Germaniei de sud 5,567 cor. şi cele rusescĭ 4375 cor.

Tinerimea studiósă din Zarand şi Jiu va aranja o *producţiune declamatorică-musicală* cu concursul unui grup de pedagogĭ din Sibiiu la *1 Ianuarie 1901.* (qiua de sf. Vasile) în sala hotelului „Central“ din Brad. Inceputul la 8½ óre séra. Preţul de întrare: Loc. I. 2 cor., loc. II. 1 cor. 60 fil. Parterre 1 corónă. Venitul e destinat pentru fondul „Masa studenţilor“ dela gimnasiul român gr. or. din Brad. Oferte marinimóse a-se adresa d-lui Vasile Boneu în Brad.

P r o g r a m. 1). „Marşul cântăreţilor“, de Porumbescu, 2). „Séra“, de Abt. 3). „Sai Române“, de Cernea. „Câutecul marinarilor“, de Flondor. 4). „Despot-Vodă“, dialog, act. II. de *** 5). „In zadar alerg pământul“, de G. Dima, 6). „Nu-i dreptate“, de G. Dima. „Haţégana“, de T. Popovicĭŭ 7). „Herşcu Boccegiul“, predat de d-l I. Bârna. 8). „Imnul unirii“, de T. Popovicĭŭ. 9). „Prin muncă la fericire“, discurs ocasional.

Un defraudator omorît. Am adus la rêndul sĕu scirea, că directorul băncei naţionale sêrbescĭ din Blegrad, Mihail Ilicĭ, a qefrautat 18.000 francĭ şi şĭ-a perdut urma. Mult timp l'au căutat, dér nicăirĭ n'au dat de el, se credea, că ar fi apucat spre America. In cele din urmă au aflat pe Ilicĭ mort aprópe de Panciova. La început se presupunea, că el s'ar fi sinucis, dér cum se anunţă dela poliţia din Panciova, Mihail Ilicĭ este jertfa unui asasinat. Pe făptuitorĭ deja i-a şi prins în comuna Ovcea. Lucrul s'a făcut cunoscut numai decât poliţiei din Belgrad.

Logodnicul Reginei Wilhelmina la Krüger. Din Haga se telegrafézá, că ducele de Mecklemburg, logodnicul Reginei Wilhelmina, s'a dus la Hotel des Indes unde se află descins Krüger, spre a înapoia acestuia visita, ce i-a făcut.

Logodnă. D-şóra Victoria *Nan* din Herman s'a logodit cu d-l Nicolau *Voiculescu* din Sinaia.

Demisiunea dechantului Moór. „Egyetértés“ publică un raport asupra şedinţei estra-ordinare dela 22 Decemvrie a protopresbiteratului evangelic unguresc din Braşov. Adunarea a fost convocată de dechantul *Moór* Gyula, ca să-şĭ dea demisiunea. El a spus, că în sînul protopopiatului bântue de un timp încóce lupte marĭ personale, din care causă s'a decis să-şĭ dea demisiunea din postul de dechant şi rugă adunarea să facă alegere nouă, căcĭ din 31 Decemvrie încolo la nicĭ un cas nu va mai conduce oficiul. — „Egyetértés“ publică raportul amintit făcêndu-i o întroducere în care condamnă aspru certele dintre evangelicĭĭ maghiari din Braşov şi qice: „Décă doi Maghiar merg la America, pe drum se mai înţeleg cum-va, însĕ décă au ajuns ţinta călĕtoriei, de bună sémă sĕ ćértă“.

Asasinul Bresci în închisóre. Bresci faimosul anarchist, asasin al Regelui Umberto, se află încă tot în celulă, în închisórea din Milano. In acéstă închisóre se află şi complicii săi, Larver, Quintavalle şi Colombo, carĭ aştéptă să fiă judecaţĭ încurênd. Nimenĭ nu póte vedea pe Bresci. Şi spre a zădărnici ca ceĭ lalţĭ prisonierĭ să-l vadă, când trebue sĕ iase aer, el este plimbat într'un mic pavilion acoperit. Parchetul din Milano a secuestrat la posta din localitate numĕróse scrisorĭ anarchiste şi banĭ ce s'au trimis lui Bresci.

Rectificare. In „Curierul parisian“ publicat în numĕrul de erĭ, colóna 4, rêndul 5 de jos în sus este a-se ceti corect *„odaia* Margaretei“....

4). **Pentru folosire esteriórá.** Durerile de încheiăturĭ, de reumatism şi şoldină, precum şi tot felul de aprinderĭ se vindecă cu succes sigur folosindu-se *spirtul luĭ Moll.* Preţul unei sticle 1 cor. 80 filerĭ. Se trimite qilnic cu rambursă postală de farmacistul şi liferantul curţii c. s. reg. A. Moll Viena Tuschlauben 9. In farmaciile din provincia să se céră preparatul A. Moll provĕqut cu marca de contravenţiă şi subscriere.

Din China.

Lui „Times“ i-se anunţă din Peking, că la predarea notei colective a puterilor n'a putut să participe, decât prinţul *Cing*, fiind-că al doilea plenipotenţiar chines *Li-Hung-Ciang* e fórte greu bolnav.

La predarea notei, spune o telegramă a agenţiei „Havas“ din Paris, principele Cing a qis: „Am onóre a lua în primire nota, al cărei scop este de a restabili raporturile dintre noi. O voiŭ imâna numai decât împĕratului, şi îndată-ce voiŭ avé un rĕspuns, am sĕ-l comunic.“

*

Corespondentul din Peking al qiarului „Morning Post“ telegrafézá:

„Miniştrii au comis o eróre recunoscênd pe împĕrătésa-vĕduvă; ar fi póte folositor de a i acorda impunitatea, dér ea nu va trebui sĕ fie autorisată a continua esercitarea puterei. Organisaţia Boxerilor e aprópe cu totul distrusă. Se pare, că nu e acum nicĭ un nou pericul de disordine, cu tótă activitatea desfăşurată de Boxerĭ asupra unor puncte neprotegiate“.

*

Din Peking se telegrafézá, că Boxerii au reapărut din nou în împrejurimile acestui oraş. Bande de Boxerĭ au ucis 12 catolicĭ, apoi au năvălit în biserica catolică, unde se refugiaseră câţi-va creştinĭ. Aicĭ ei au comis un adevĕrat măcel, apoi au dat foc bisericei şi au ars alţĭ opt catolicĭ.

NECROLOG. Unul din fruntaşii comunei din apropiere, Tohanul vechiŭ, *Nicolae Pop*, proprietar, care a jucat un rol însemnat în acéstă comună anĭ îndelungaţĭ şi a contribuit la timpul sĕu mult la edificarea bisericei şi a şcólei din Tohanul-vechiŭ, a încetat din viaţă erĭ. Primim următorul anunţ familiar:

Jalnicii: văd. Elena Pop ca soţie; văd. Luisa Radu cu fiiĭ; Aurelia şi Iosif Pop cu fiiĭ; Nicolae şi Elena Pop cu fiiĭ; Octavian şi Maria Pop cu fiiul; văd. Lucreţia Thomas cu fiiĭ; Cornelia şi Petru Macaveiŭ cu fiiul, au profunda durere a anunţa pierderea mult iubitului lor soţ, tată, socru, moş etc. **Nicolae Pop**, proprietar, care a încetat din viaţă astăqĭ, Joi în 27 Decemvrie st. n. 1900 la órele 5 diminéţa, în etate de 80 anĭ.

Inmormêntarea se va face Sâmbătă în 29 Decemvrie n. 1900 la órele 11 a. m. Cortegiul funebru va porni din locuinţa proprie la cimiteriul gr. cat. din Tohanul vechiŭ, unde rĕmaşiţele pămêntescĭ se vor depune spre vecinică odihnă.

Tohanul-vechiŭ, 28 Decemvrie 1900.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

ULTIME SCIRI.

Londra, 27 Decemvrie. Generalul Kitchener telegrafézá din Pretoria, că trupele generalului Knox au angajat o luptă înverşunată lânga Leenwkop cu trupele bure de sub comanda generalului Dewett. Despre resultatul séu şansele luptei n'a venit încă nicĭ o telegramă.

Londra, 27 Decemvrie Din Pretoria se telegrafiază, că generalul lord *Kitchener* a lansat o *proclamaţiune către Burĭ*, promiţênd cruţarea averei şi permisia de a se întórce acasă acelora, carĭ se vor preda.

Paris, 27 Decemvrie. Din Bruxela se telegrafézá, că la legaţiunea de acolo a Transvaalului a sosit scirea, că *până acum treĭ miĭ de Olandesĭ au trecut pe faţă pe partea Burilor.*

Londra, 27 Decemvrie. Din Capetown se telegrafézá, că Burii invadaţĭ în Capland, fiind urmăriţĭ cu stăruinţă de trupele englese, încep sĕ se retragă spre Orange. Din aceeaşĭ sorginte se telegrafézá, că Olandesii din Capland au încetat sĕ se mai unéscă cu Burii.

Roma, 27 Dec. Un redactor al qiarului „Patria“ interwievând pe contele Nigra, ambasadorul Italiei la Viena, care acum se află în Roma, — acesta a declarat, că n'are nicĭ o speranţă în reînoirea convenţiei vinului cu Austria. Vinul italian va fi bătut de vinurile spaniole şi francese. Acéstă împrejurare *nu influinţéză însĕ continuitatea triplei alianţe.* Italia este interesată în durabilitatea alianţei întreite. El, contele Nigra, e convins, că ea e unicul mijloc, prin care se pot apăra interesele italiane în Marea mediterană.

Paris, 27 Dec. Atacul inspirat al qiarului oficios *Novoe Vremia* în contra armatei francese, continuă să preocupe în gradul cel mai înalt spiritele. Naţionaliştii atacă cu violenţă pe ministrul de rĕsboiŭ, generalul André, spunênd, că reformele sale militare, precum şi góna, pe care a deschis'o în contra oficerilor, carĭ au legăturĭ sociale cu naţionaliştii, au produs un profund resens în cercurile dirigente rusescĭ, şi că acţiunea generalului André este menită a a slăbi alianţa franco-rusă.

Viena, 27 Decemvrie. Din Cernăuţĭ se telegrafézá, că Mitropolitul român ortodox al Bucovinei şi al Dalmaţiei, Arcadie Ciupercovicĭ, este grav bolnav. I. P. S. Sa e în etate de 76 anĭ; a fost ales Mitropolit acum patru anĭ.

Londra, 27 Decemvrie. Din Peking se telegrafézá, că miniştri plenipotenţiarĭ streinĭ *speră, cum-că până la anul nou China va accepta condiţiile de pace ale puterilor*, cuprinse în nota colectivă. Imediat ce s'a remis plenipotenţiarilor chinesĭ textul notei, acesta a fost telegrafat împĕrătesei Chinei la Singan-fu.

DIVERSE.

„Piri-piri“ şi „ţiţ“ — în faţa judecătoriei. Casul s'a întêmplat în Dobriţin. Dela o femeiă a furat cineva şése cocodine. Păgubaşa a tot căutat şi scirciit după curcele ei, pană-ce a dat de ele în têrgul de săptămână, unde o altă femeiă le îmbia tuturor pe preţ de nimic. Dusă la poliţiă, femeia têrgovéţă susţinea sus şi tare, că cocodinele sunt ale ei. Păgubaşa în urmă a somat pe cealaltă femeiă să-şĭ cheme curcele la sine, décă sunt ale ei. Zaradnic le chemă însĕ cu „piru-piru“, şi „piri-piri“, cacĭ ele nicĭ habar n'aveau. S'a oferit după acesa se le cheme păgubaşa.

— Eu nu-mĭ cresc cocodinele aşa, cum le cresc têrgoveţele. Mĕ rog să privescĭ acĭ, d-le comisar. Şi a început sĕ-şĭ cheme curcele cu:

— Piru-piru piru....

Dér alea nicĭ habar.

— Aşa le chiamă têrgoveţele, a continuat femeia. Eu însĕ le chem aşa:

— Ţiţ-ţiţ....

Şi tóte şése curcele au început a da din aripĭ şi au alergat la stăpâna lor, care le-a dus apoi acasă. Er têrgovéţa — a mai rĕmas puţin la poliţiă.

Cele mai marĭ corăbiĭ ale lumiĭ. Intre tóte corăbiile din lume cele mai marĭ vor fi corăbiile, ce se clădesc acum în Groton şi Connecticut, de o societate de construcţiune de năi. Aceste corăbiĭ, două la numĕr, vor costa douĕqecĭ milióne mărcĭ. Ele vor'puté fi încărcate cu o greutate de 33.000 tone, cu qece mii mai mult, decât aceea a corăbiei „Deutschland“; vor fi de 630 urme de lungĭ şi 75 urme de late.

Dinţiĭ falşĭ în America. Nicăirĭ în lume nu au trecere mai mare dinţiĭ falşĭ ca în America. O singură fabrică din Newyork a pus în circulaţiă în 1894. 8 milióne dinţĭ falşĭ şi tóte fabricile americane au pregătit la olaltă 200 milióne de astfel de dinţĭ. Materialul din care se pregătesc, este caolin şi cristal de munte, carĭ se provĕd cu smalţ. Preţul unui dinte falş în America este aproximativ de ½ dolar.

O balenă uriaşă. Nu demult s'a pescuit între Spitzberg şi insula Ursului o balenă uriaşă, în lungime de 21 metri şi în greutate de cel puţin 75 mii kilograme. In interiorul balenei s'au aflat 15,000 de pescĭ mai micĭ. Pescele uriaş fù transportat la Hamburg.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***

Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

„Călindarul Plugarului“

pe anul comun 1901,

se póte procură dela Tipografia A Mureşianu din Braşov.

„Călindarul Plugarului“ întră în anul al IX-lea, cuprindĕnd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Tabele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul luĭ Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămĕnt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pômelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul costă **25** cruceri sĕu **50** de banĭ esemplarul, (+ 5 banĭ porto postal.) **Vênḑetorilor se dă rabat** cuvenit.

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Decemvre. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.95
Renta de coróne ung. 4%. . .	93.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	119 75
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	92 —
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.75
Impr. ung. cu premii	166.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	139.50
Renta de argint austr.	98.65
Renta de hârtie austr.	98.50
Renta de aur austr.	117.50
Losurĭ din 1860.	135.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	16.95
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	677.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	669.50
Napoleondorĭ.	19.13
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.65
London vista.	240.10
Paris vista.	95.82⅕
Rente de coróne austr. 4% . . .	98.60
Note italiene	90.90

Cursul pieţei Braşov.

Din 28 Decemvre. 1900.

Pancnota rom.	Cump. 18.70	Vênd.	18.80
Argint român.	Cump. 18.30	Vênd.	18.40
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.—	Vênd.	19.10
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.	Vênd.	128.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.74	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10** fil. se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii**.

ANUNCIURI
(inserţiuni şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“

Publicare de licitaţiune.

Pe temeiul decisiunei on. judecătoriĭ de cerc reg. din loc, cu data de 14 Decemvre 1900 Nr. 1900 Ö. 411/4, se vor vinde **în 2 Ianuarie 1901** st. n. înainte de amédĭ la 9 óre obiectele mobile, ce se ţin de lăsămêntul luĭ Nyágai János curelar reposat în acest oraş la 14 Nov. 1900, carĭ obiecte constă din marfă de curelar şi mobile de casă, şi sunt preţuite în total cu 4573 cor. 28 banĭ, cu licitaţie şi în banĭ gata celor ce vor oferi maĭ mult.

Amatorilor li se face cunoscut prin acésta

Braşov, 24 Decembre 1900.

Bundschuch,
ca comisar esmis pentru licitaţie.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ

Abonamentele se fac maĭ uşor şi maĭ repede prin **mandate postale.**

Domniĭ carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a srcie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipogrfiaa A. Mureşianu, Braşov.